

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาและระยะเวลาการส่งคำร้อง
และกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน การพิจารณาและระยะเวลาการส่งคำร้อง และกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๔๐ วรรคสอง และมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาและระยะเวลาการส่งคำร้อง และกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ทหารที่ได้รับคำสั่งจากพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง ให้ทำการสอบสวน

“พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน

“หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน” หมายความว่า หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ทหารผู้มีหน้าที่ทำการสอบสวน

“การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา” หมายความว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจัดให้คู่กรณีในคดีอาญามีโอกาสเจรจาตกลงหรือเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญา

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน การพิจารณาและระยะเวลาการสั่งคำร้อง

ข้อ ๖ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน เป็นพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

ข้อ ๗ เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบสวนคดีความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดอันยอมความได้

(๒) คดีความผิดลหุโทษตามมาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๓) คดีความผิดตามมาตรา ๒๙๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๙๕ มาตรา ๒๙๖ มาตรา ๒๙๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐๐ มาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และผู้ต้องหาไม่เคยได้รับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษซึ่งพ้นระยะเวลาเกินสามปีนับแต่มีคำสั่งยุติคดี และผู้ต้องหาไม่อยู่ระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือพ้นโทษมาแล้วเกินกว่าห้าปี เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษหรือคดีความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ให้พนักงานสอบสวนแจ้งผู้ต้องหาและผู้เสียหายทราบในโอกาสแรกว่ามีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา โดยให้บันทึกแจ้งดังกล่าวไว้ในบันทึกคำให้การผู้ต้องหา หรือบันทึกปากคำผู้เสียหาย และจัดทำบันทึกแจ้งสิทธิร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นหลักฐานประกอบไว้ด้วย

ข้อ ๘ เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสมัครใจและประสงค์จะเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้ยื่นคำร้องขอต่อพนักงานสอบสวน โดยคำร้องต้องประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ของผู้ยื่นคำร้องและคู่กรณีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(๒) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่มีการกล่าวหา

(๓) ฐานความผิดที่มีการกล่าวหา

(๔) ความประสงค์ในการขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เช่น การขอใช้เยียวยาความเสียหาย เจื้อนไขที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ

(๕) ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาของคู่กรณีอีกฝ่าย

(๖) ลายมือชื่อของผู้ยื่นคำร้อง และคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๙ เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบคำร้อง เมื่อเห็นว่าคำร้องมีรายละเอียดครบถ้วนให้รับคำร้องพร้อมกับออกใบรับคำร้อง

ให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง แล้วทำความเห็นเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

หากเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่ง ไม่ถูกต้อง หรือมีรายละเอียดของคำร้องไม่ครบถ้วน ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องให้ทำคำร้องใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้ง หากผู้ยื่นคำร้องไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องไม่ประสงค์ที่จะยื่นคำร้องอีกต่อไปและให้จำหน่ายคำร้อง

ข้อ ๑๐ หากพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งเห็นว่าพฤติการณ์ของการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ให้พิจารณามีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาโดยให้มีคำสั่งภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนตามข้อ ๙

ข้อ ๑๑ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบพร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ เพื่อให้คู่กรณีทุกฝ่ายเลือกและแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยต่อไป

หมวด ๒

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

ข้อ ๑๒ ให้พนักงานสอบสวนกำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรกภายในเจ็ดวันนับแต่วันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย แล้วแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีทราบ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่มีอาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนขอขยายระยะเวลาไปยังพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน

ข้อ ๑๓ คู่กรณีต้องเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาด้วยตนเองและมีสิทธิให้ผู้ซึ่งตนไว้วางใจไม่เกินสองคนเข้าฟังการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาได้

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้กระทำการลับ

ข้อ ๑๔ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาหากมีความจำเป็นต้องใช้ล่าม ให้พนักงานสอบสวนจัดหาล่ามให้

ข้อ ๑๕ ก่อนเริ่มต้นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องอธิบายให้คู่กรณีทราบถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่คู่กรณีซึ่งเป็นผู้ต้องหาได้กระทำลงตามคำร้องทุกข์ ข้อเท็จจริงอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีกระบวนการและผลทางกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา และสิทธิในการยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ให้พนักงานสอบสวนให้ความร่วมมือกับผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อทราบถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ และข้อเท็จจริงอื่นตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๖ ผู้ไกล่เกลี่ยต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตเป็นกลาง และต้องช่วยเหลือหรือสนับสนุนคู่กรณีในการเจรจาเพื่อระงับคดีด้วยความสมัครใจ

ข้อ ๑๗ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรก เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า คู่กรณีจะสามารถตกลงกันได้ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการต่อไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน โดยให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้

กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยถูกถอดถอน หรือความเป็นผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่กำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาครั้งแรกหลังจากการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่

ข้อ ๑๘ ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา คู่กรณีมีสิทธิเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ข้อตกลงนั้นต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย เป็นการพ้นวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ข้อตกลงตามวรรคหนึ่งต้องไม่ขัดหรือฝืนความประสงค์ของผู้เยาว์ด้วย

ข้อ ๑๙ เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลงหรือจัดทำมีการบันทึกข้อตกลงนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อไว้ แล้วให้ผู้ไกล่เกลี่ยส่งบันทึกข้อตกลงไปยังพนักงานสอบสวน

บันทึกข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี

(๒) พฤติการณ์ที่มีการกล่าวหา

(๓) ฐานความผิดและอัตราโทษตามกฎหมายที่มีการกล่าวหา

(๔) ความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

(๕) สาระสำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เช่น การชดใช้ เยียวยาความเสียหาย เงื่อนไขที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติและระยะเวลาดำเนินการ หรือข้อตกลงไม่ตติใจที่จะรับการชดใช้เยียวความเสียหาย

ข้อ ๒๐ เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงตามข้อ ๑๙ แล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ เพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลงส่งไปยังอัยการทหารพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน ให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ เพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณามีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป เว้นแต่ผู้เสียหายพอใจในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กระทำไปแล้ว ให้คู่กรณีแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๑ สำนวนการสอบสวนตามข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) หนังสือส่งสำนวนให้อัยการทหาร

(๒) บันทึกปากคำผู้เสียหาย หรือคำให้การผู้ต้องหา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้แจ้งว่ามีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา และบันทึกแจ้งสิทธิร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามข้อ ๗ วรรคสอง

(๓) รายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนว่า เห็นควรสั่งยุติคดีเนื่องจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาเป็นผลสำเร็จ โดยคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลง หรือพอใจในการปฏิบัติตามข้อตกลงแล้ว

(๔) บันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลงตามข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๒ ถ้าความปรากฏแก่พนักงานสอบสวนว่าคู่กรณีเป็นผู้ต้องหาจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป

ข้อ ๒๓ เมื่ออัยการทหารมีคำสั่งยุติคดี สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

ในกรณีที่ผู้เสียหายหลายคน หากผู้เสียหายคนหนึ่งคนใดไม่สามารถทำข้อตกลงกับผู้ต้องหาได้ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของผู้เสียหายดังกล่าวย่อมไม่ระงับ

ข้อ ๒๔ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวนต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม